

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 18. 03. 2025

Orhan Sarıbal
Bursa Milletvekili

Ceza infaz kurumlarında tutuklu ve hükümlülerin insan onuruna yakışır şekilde barınma, sağlık hizmetlerine erişim, dilekçe, haberleşme, iletişim ve görüş haklarının ciddi şekilde ihlal edildiği uzun süredir kamuoyuna yansımaktadır. Ceza infaz kurumlarının kapasitelerinin çok üzerinde mahpus barındırması, fiziki koşulların kötüleşmesine ve mahpusların temel haklarının ihlal edilmesine yol açmaktadır.

Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü'nün 2025 yılı Şubat ayı verilerine göre; ülkemizde 264 kapalı ceza infaz kurumu, 98 müstakil açık ceza infaz kurumu, 4 çocuk eğitim evi, 12 kadın kapalı, 8 kadın açık 9 çocuk ve gençlik kapalı ceza infaz kurumu olmak üzere toplam 395 ceza infaz kurumu bulunmaktadır. Cezaevlerindeki tutuklu ve hükümlü sayısı bu yılın Ocak ayı itibarıyla 384.216'dır. Bu kurumların kapasitesi ise 299.940 olup, tutuklu ve hükümlü sayısı toplam kapasitenin yüzde 28'inin üzerine çıkmıştır. Kapasite fazlası 84.276 mahpus, insan onuruna yakışmayan koşullarda tutulmaktadır. 100 kişilik koğuşlarda 500 kişinin kaldığı, mahkumların vardiyalı uyuduğu, ranzaların yetersiz olduğu, bazılarının yerde yatmak zorunda kaldığı, tuvalet için uzun saatler beklenildiği, koğuşlarda haşere ve farelerin bulunduğu, sıcak su ve duş imkanlarının kısıtlı olduğu, havalandırma ve aydınlatma koşullarının yetersiz olduğu, kadın mahpusların hijyen malzemelerine erişimde büyük sıkıntılar yaşadığı, sağlık hizmetlerine erişimde ciddi aksamalar olduğu, kronik hastaların tedavi süreçlerinin aksadığı, cezaevi personelinin yetersiz kaldığı, haberleşme ve dilekçe haklarının ihlal edildiği tespit edilmiştir. Bursa Barosu İnsan Hakları Komisyonu ile birlikte Bursa E Tipi Cezaevi'nde, bireysel olarak da Marmara Ceza ve İnfaz Kurumu ve Bakırköy Kadın Kapalı Cezaevi'ne yapmış olduğumuz ziyaretler neticesinde ceza infaz kurumlarındaki benzer hak ihlalleri yaşandığı belirtilmiştir.

Cezaevlerinde yaşanan bu aşırı doluluk ve hak ihlalleri, Anayasa'nın 17. maddesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesine ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'a açıkça aykırıdır. Mahpusların en temel insani haklarının dahi ihlal edilmesi, ceza infazının kötü muamele ve işkenceye dönüşmesine neden olmaktadır.

Bu çerçevede;

1. Türkiye genelindeki cezaevlerinde kapasitelerin çok üzerinde tutuklu ve hükümlü barındırılmasının önüne geçmek için hangi adımlar atılacaktır? Yeni cezaevleri açılması dışında alternatif çözümler düşünülmekte midir?

2. Cezaevlerinde yaşanan aşırı doluluk ve fiziki yetersizliklere dair Bakanlığınızın yürüttüğü bir inceleme var mıdır? Bakanlığınızın kayıtlarında cezaevlerinin güncel kapasite ve mahkum sayısı kaçtır?

3. Tuvalet, yatak, sıcak su, havalandırma, gibi en temel insani ihtiyaçlara erişimde yaşanan sorunların giderilmesi için ne gibi önlemler alınacaktır?

4. Kadın mahpusların hijyen malzemelerine erişim sorunları nasıl çözülecektir? Bakanlığınızın bu konuda planladığı bir düzenleme var mıdır?

5. Cezaevlerinde sağlık hizmetlerine erişimin iyileştirilmesi ve özellikle ağır ve kronik hastalığı olan mahpusların tedavi süreçlerinin insani koşullara uygun hale getirilmesi için herhangi bir çalışma yapılmakta mıdır?

6. Cezaevlerindeki personel sayısının yetersiz olduğu göz önüne alındığında, mahkumların insani koşullarda barınmalarını sağlamak için personel alımı planlanmakta mıdır?

7. Mahpusların dilekçe, haberleşme ve görüş haklarına yönelik ihlallerin önlenmesi için Adalet Bakanlığı herhangi bir denetim ve düzenleme yapacak mıdır?

8. Mahpusların içme suyu, temizlik malzemeleri ve ısınma gibi temel ihtiyaçlarını parayla satın almak zorunda bırakılmaları insan haklarına aykırıyken, bu ihtiyaçların devlet tarafından ücretsiz karşılanması yönünde bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?